

rat dels Pedrons damunt el cementiri; cap al Nord, Sant Roc «és un pedró»; *Pedró de l'Angel de la Guarda*, al peu d'Els Munts. Cap al SE. l'àrea de freqüència entra ja endins de la Selva: p. ex. Llorà, on a Portsacreu «hi ha un *pedró*» (1964). — ⁷ A Jusseu, baixa Ribagorça, deien *pitró* per a 'altet, turo-net' (un turo-net, semblava, més o menys punxegut): «allí se veu com un *pitró*», «aquell *pitró* és la Roca de les Bruixes» (1965). Sembla que resulti de la convergència d'un alt-aragonès *petron* amb un derivat de pit en el sentit de 'mugró', i amb l'ajuda potser, encara, de *puits* plural de *puig*. — ⁸ En el cas de *pairastre*, *mairastra*, per 'padastre, madastra', és sabut que la variant amb *-ir-* es mostra arrelada des d'antic (i avui encara entre gent rústica i de parlar molt pur i conservador), en zones molt meridionals, com la vall d'Àger o les muntanyes de Prades-Siurana (confirmit per JSales Vallès, d'un ancià respectable de Siurana que hi havia nascut el 1890, d'antiga família local). Com que l'àrea densa de *peiró*, al llarg del muntanyam ibèric arriba almenys fins a la latitud de CastdPna. fóra lícita la sospita que el mossàrab d'entorn Penyalgosa tingués normalment *-TR-* > *-ir-*; un focus així potser ajudaria a concebre millor la gran expansió moderna del sufix *-aire* (en el qual llavors en fonètica mossàrab haurien confluït *-ATOR* amb *-ARIUS*). Coincidint l'acció d'aquest focus amb el nòrdic (Ross.-Cerd.-And.) de *-ATOR* > *-aire*, entendríem millor la gran proliferació de *-aire* en cat. modern, terminació insòlita en la nostra llengua medieval. Molt dubtós que per a l'*-air* mossàrab escaigui pensar en la pronúncia vulgar andalusa del tipus *paire* = *padre*; tanmateix no hem de descartar que convingui atenció futura i més indagacions a aqueix possible angle del problema. — ⁹ Aquest en un text de 1649, *Llibre Roig de Prats de Molló*, f° 88; però més enllà, parlant d'afers menuts i interns de Prats, es torna repetir *païrer*; mentre que a un que «munta» de Perpinyà per als plans de redificació de l'església, li diuen *mestre de cases*. Es veu, doncs, que el *mestre de cases* era ja quasi un arquitecte.

LLISTA CORRELATIVA DE DERIVATS I COMPOSTOS: *pera*, *La Pedra Negra*, *La Pera Negra*, *Ten-ti-pera*, *peira*, *pedró* (infra), *peiró* (infra), *Piralta*, *Pilarada*, *Sapeira*, *Sopeira*, *pedregada* (cf. infra), *pedregar* (cf. infra), *pedra foguera*, *pedra de foc*, *mal de pedra*, *pedres precioses*, *peres precioses*, *pedres de riu*, *pedres rieres*, *pedra porcellana*, *pedra de gall*, *a pedres menudes*, *per pedres menudes*, *deixar de pedra*, *Els Sants de la Pedra*, *pedrada*, *pedradura*, *pedraire*, *pedralla*, *petralla*, *pedrallo*, *pedrallum*, *pedrar*, *pedrassa*, *pedrer*, *Lo Pedrer Llarg*, *Lo Pedrer de Mossén Pere*, *petrair*, *Petrer*, *Petrés*, *Petrairs*, *Patraix*, *peiraire*, *pedral*, *pedram*, *pedregar*, *pedregal*, *pedregada*, *pedregó*, *La Pedregó*, *pedrejar*, *pedreguer*, *petreguer*, *Petrair*, *Pedreguer*, *pedreguera*, *las Pedregueras de Acumuer*, *pedregolet*, **pedregalet*, *pedreguet*, *El Pedreguet de Sant Salvador*, *pedregolar*, *pedregolall*, *pedregós*, *Petracos*, *pedra-*

ques, *pedrec*, *pedrega*, *pedregaler*, *pedregaló*, *pedregall*, *pedregam*, *pedregoleig*, *pedregoler*, *pedrós*, *Pedruixella*, *pedrejar*, *pedrejar-se*, *pedrejat*, *pedreig*, *pedrejada*, *pedrejadís*, *pedrejador*, *pedrenc*, *pedrenca*, *pedreny*, *pit de pedreny*, *pedrenyo*, *pedrinyosos*, *pedrenya*, *pedrenyal*, *bidrenyal*, *pedrinyal*, *pedrenyalada*, *pedrenyaler*, *pedrenyar*, *pedrenyera*, *pedra de calar*, *pedrija*, *pedrinya*, *pedrilla*, *pedritxo*, *pedrol*, *pedrerol*, *pedrola*, *pedrolenc*, *pedroler*, *pedrolera*, *pedroli*, *pedrolinada*, *Perelló*, *Perellós*, *pedrer*, *pedrers*, *pedrera*, *pedrera*, *pedreria*, *peireria*, *pedrerol*, *pedrets*, *pedris*, *pedrissa*, *Pedrissa* 'l Salao', *Pedrisses d'Orquera*, *Racó de la Pedrissa*, *ampedrissa*, *pedrissal*, *pedró*, *padró*, *peiró* (cf. infra), *Pedró dels Quatre Bailles*, *Pedró de Font-Romeu*, *Pedró dels Rasos de Peguera*, *Serrat del Pedró*, *Pedró de la Serralta*, *padrón*, *peiró*, *peirón*, *el Peiró del Travis*, *lo Peiró*, *perió*, *perigó*, *prigó*, *pedruscall*, *pedrescall*, *pedriscall*, *pedruscada*, *pedrusca*, *pedruscazo*, *pedrusco*, *pedrús*, *peirusa*, *peraina*, *peirer*, *Clot del Peirer*, *Camp d'en Peirer*, *Cal Peirer*, *peiro*, *peira*, *peirada*, *peirera*, *peireria*, *petri*, *petrós*, *empedrar*, *empedrat*, *empredat*, *empedrador*, *empedrament*, *desempedrar*, *desempedrat*, *empedreir*, *sospedrada*, *apedregar*, *apedregament*, *apedregador*, *apedrador*, *empedregat*, *despedregar*, *espedregar*, *espedregada*, *espedreguer*, *la Font de l'Espedreguer*, *l'Espedreguera*, *espedregal*, *pedrafel*, *pedrafilaire*, *pedrafitja*, *pedrafoc*, *pedrapicat*, *picapedrer*, *picapedres*, *picapedrell*, *pedrapiquer*, *peroine*, *petrificar*, *petrificació*, *petrificant*, *petrolí*, *petrolier*, *petroler*, *petrolieria*, *petrolifer*, *petrolina*, *petroglif*, *petrogràfic*, *petrografia*, *petrologia*, *petrològic*, *petrosilèx*, *petrosilici*, *Peralba* [n. 1], *peralad* [n. 1], *Peralta* [n. 1], *Comalaperla* [n. 2], *Soperuny* [n. 2], *Serrat dels Pedrons* [n. 6], *Pedró de l'Angel de la Guarda* [n. 6], *pitró* [n. 7], *petron* [n. 7].

Peduncle, *peduncular*, *pedunculat*, *peegada*, V. *peu*

PEGA, del ll. vg. tardà *pīca*, alteració del ll. pīx, *pīcis*, per un metaplasme causat pel gènere femení del clàssic *pīx* i per la forma dels seus vells derivats *pīcare* 'enganxar', *pīcatus* 'pegat', *pīcaria* 'peguera, forn de pega'. □ 1.ª doc.: 1249.

«Quintal de gleda: 2 drs., 1 mealla; quintal de *pega*, 2 drs., 1 mealla; quintal de terra tanquera, id.; quintal de acer, id. ---». Lleuda de Cotlliure, a. 1249 (RLR iv, 252); «mel, lo quintal: 1 dr.; *pega*, lo quintal, 1 drs.; sporta de *pega*, 2 drs.; fustet, lo quintal, 1 dr. ---» Reva de Perpinyà, de 1284 (RLR iv, 374); també en un doc. de Perpinyà de c. 1306, referent al *carnalatge* (Finke, *Acta Ar.* III, 157); «qui vena o compra en Barchinona oli --- e libans, stores, *pega*, alquitrà, paper, sien tenguts pagar bé e leyalment la imposició» en un ban barceloní dels anys 1360-90 (*Arx. Mun. Bna.*, 5).

Quan el rei Robert ataca la ciutat de Palerm «ordonaten que null hom no paregués als murs --- mas con les escales serien dreçades --- tocassen trompes --- e tothom, ab cantals e ab ballestes de torn e de palanca, e ab *pega* e ab alquitrà, e ab foc, donassen per